

Gesprekken met BBB en PPV

24 mei 2023

Gesprek BBB – informateurs

24 mei 2023

Aanwezig: Cees van Eijk en Floor Vermeulen (informateurs), Anton Verleun en Ans Oude Luttikhuis (BBB), Françoise Beugelsdijk en Frank Kools (griffie, verslag)

Vooraf

De informateurs hadden BBB gevraagd tevoren aan te geven welke zaken zij wil bespreken. De partij heeft daarop de volgende punten voor het gesprek aangedragen:

- Hoe willen jullie BBB betrekken in de coalitie?
- Is er nog ruimte voor BBB om in de coalitie te komen?
- Breekpunt vanuit vorige verkenning bespreken.

Opening

- De informateurs heten BBB welkom en bedanken BBB dat ze ingegaan is op hun aanbod aan de fracties die niet tot de negen behoren uit hun opdracht om ook met hen te spreken.
- De informateurs willen een open gesprek voeren over de punten die BBB heeft voorgesteld. Ze vinden het voor dat goede gesprek belangrijk om vooraf eerlijk aan te geven hoe zij hun opdracht lezen. Ze zien als hun opdracht om tot een coalitie uit negen partijen te komen. Ze vinden het niet aan hen om buiten die opdracht te gaan. Ze gaan wel heel graag met andere fracties in gesprek.
- De informateurs willen BBB graag de ruimte geven terug te kijken op wat in de vorige verkenning is gebeurd. Hoewel zijzelf daar niet bij waren, hebben de informateurs zich wel geïnformeerd over de eerdere verkenning(en), zodat zij geen zaken dubbel doen.

Gesprek

- BBB zegt in het laatste duidingsdebat de vraag gesteld te hebben of zij voortaan buitengesloten was. Daarop was het antwoord van de partijen die nu in de lead zijn 'nee'. Betekent dat dan niet dat er toch ruimte is om alsnog bij de formatie te worden betrokken?
- De informateurs reageren in lijn met hun openingswoorden over hoe zij hun opdracht lezen. Voor hen is het nu de vraag: hoe wil BBB buiten de coalitie toch bijdragen? Ze tekenen ook aan dat we intussen in de derde informatieronde zitten en dat ook geen van de partijen die nu in de lead haar eerste of tweede voorkeur heeft kunnen verwezenlijken.
- BBB wil genoteerd hebben dat de partij het ontzettend jammer vindt dat eerdere gesprekken niet tot deelname aan de formatie van een coalitie hebben geleid. Ze wil verantwoordelijkheid dragen. Als er een mogelijkheid is om toch tot een coalitie toe te treden, dan wil ze die grijpen.
- BBB geeft haar kijk op de breuk met GroenLinks en visie op windenergie. BBB wilt de wettelijke kaders volgen en zich aan de RES 1.0 houden, waarbij voorop staat dat de zonnelader eerst doorlopen moet worden. Volgens BBB staat VVD vrijwel hetzelfde tegenover windenergie. Zij geeft aan dat, zodra GL en VVD op dat punt een compromis bereiken, daarover geïnformeerd te willen worden. Zodat BBB kan bekijken of dat compromis ook voor haar acceptabel is en zij dus alsnog bij de formatie kan aanschuiven.
- De informateurs reageren dat als er een akkoord ligt BBB in een debat haar inbreng over het punt van de windenergie en andere punten kan leveren. Maar zij herhalen dat zij het als hun opdracht zien om binnen de negen partijen tot een coalitie te komen. Pas als zij niet slagen in die opdracht, de negen zelf of PS anders besluiten, kan daar wat hen betreft verandering in komen.
- De informateurs toetsen hoe BBB staat tegenover de mogelijkheid om samen met andere partijen in PS de komende weken input te leveren aan de formerende partijen om voor het zomerreces tot een akkoord te komen. En hoe ze denkt over het idee om de nieuwe coalitie én PS – vanwege de tijdsdruk rond het reces - samen na de zomer het gesprek aan te laten gaan met de samenleving t.b.v. uitwerking en uitvoering.
- BBB denkt dat het gesprek met de samenleving na een akkoord als mosterd na de maaltijd voelt.
- BBB is zeker bereid om zo vroeg mogelijk om de tafel te willen zitten en input te leveren. Zij voelt dat ze een opdracht van kiezers heeft en voelt de verantwoordelijkheid om met de grote opgaven van de Provincie aan de slag te gaan. Ook na de teleurstelling over de afloop van de vorige ronde heeft haar fractie voldoende veerkracht om mee te praten, zonder mee te formeren.
- De informateurs informeren waar volgens BBB in de groep van negen de meeste spanning zit en wie er zeker aan de formatie moet deelnemen. BBB noemt SGP, die staat dicht bij haar. Volgens BBB zit de meeste spanning tussen GroenLinks en VVD.

- Welke coalitie doet volgens BBB het meeste recht aan de verkiezingsuitslag: VVD, GL, PvdA, CDA, SGP, BBB.
- BBB geeft desgevraagd aan de open verhouding in PS tussen coalitie en oppositiepartijen uit de afgelopen Statenperiode te willen behouden. Zij heeft die zelf ervaren als “een warm bad”. Deze open bestuursstijl is volgens BBB nodig om de provincie bestuurbaar te houden.
- Heeft BBB nog tips voor het verdere proces? De partij geeft mee de zware onderwerpen, waarop het gaat schuren, direct bij de kop te pakken. Dat zijn volgens haar: energietransitie, landbouw en natuur en de kaderrichtlijn water.
- Mobiliteit en woningbouw zijn in de ogen van BBB ook grote opgaven, maar de partij denkt niet dat daarop grote tegenstellingen zullen aanstaan.
- Vraag van de informateurs: Wat verstaat BBB onder stabiel en daadkrachtig? BBB: Stabiel is 4 jaar goed doorkomen, elkaar recht in de ogen blijven kijken en een beleid uitvoeren dat klopt en financieel goed onderbouwd is. Daadkracht is volgens BBB flink aan de slag aan. Dat is nodig omdat te veel zaken de afgelopen jaren zijn blijven liggen. Het is daarbij niet slechts een kwestie van doelen stellen, maar ervoor zorgen dat die gehaald worden mét draagvlak.
- Zijn die grote opgaves te verwezenlijken in het huidige, versnipperde politieke landschap? BBB: Dat is mogelijk, als je bereid bent om echt naar elkaar te luisteren. Aandachtspunt is wel dat de kennis over het landelijk gebied soms te beperkt is. Volgens BBB is daarop een verdiepingsslag nodig. Ook is het belangrijk meer oog te hebben voor de verschillen tussen en in gebieden.
- Laat de verkiezingsuitslag zien dat er weinig vertrouwen in de provinciale politiek of is dat vooral een weerslag van landelijke ontwikkelingen? Volgens BBB toont die uitslag dat politiek dicht bij de burger moet staan. Dat die eerlijk en transparant moet zijn. Mensen geloven niet meer wat er gezegd wordt. Slechts nieuws is ook nieuws, maar wees duidelijk en ga in gesprek.
- Hoe kan een nieuw college aan vertrouwen bouwen. BBB: Ga goed luisteren naar wat de burger vindt. Luister naar de verhalen van de mensen zelf. Daar kun je veel informatie uithalen voor het maken van je beleid. Beleid kan niet meer top down.
- Maar op een gegeven moment moeten toch ook knopen worden doorgesneden? BBB: Dat klopt en dat kan. Als we goed luisteren en meer met elkaar meedenken kan je grootste ontevredenheid wegnemen. We moeten veel meer sturen op gebiedsprocessen. En beter oog houden voor de verschillen binnen de provincie.

Afsluiting

De gesprekspartners bedanken elkaar voor de prettige, open en constructieve dialoog.

Gesprek PVV – informateurs

24 mei 2023

Aanwezig: Cees van Eijk en Floor Vermeulen (informateurs), Martine van der Velde en Sjors Nagtegaal (PVV), Françoise Beugelsdijk en Frank Kools (griffie, verslag)

Vooraf

De PVV heeft een gesprek gevraagd met de informateurs. Ze heeft vooraf daarbij aangegeven:

- “Het lijkt ons goed om naar raakvlakken te kijken tussen de partijen, dus bijvoorbeeld met OV hebben wij raakvlakken met Groen Links. Bij Financiën en belastingen gaan we richting de VVD.”

Opening

- De informateurs heten PVV welkom en bedanken haar dat ze ingegaan is op hun aanbod aan de fracties die niet tot de negen behoren uit hun opdracht om ook met hen te spreken.
- De informateurs willen graag een open gesprek voeren over wat PVV zelf heeft aangedragen. Zij geven een korte toelichting op hun opdracht en hoe zij lezen. Ze geven daarna PVV het woord.

Gesprek

- PVV: De verkiezingsuitslag was bijzonder. Partij is bekend met de opdracht van de informateurs, maar vindt het scheef dat BBB, die in alle provincies vanuit het niets de grootste is geworden, nu wordt gepasseerd. Dat doet geen recht aan de uitslag. PVV tekent ook aan dat de meeste van de 9 partijen uit de opdracht van de informateurs verloren hebben op 15 maart.
- PVV heeft in duidingsdebat alle partijen horen spreken over de noodzaak om samen te werken en de wens van de kiezers te volgen, maar vindt dat de zittende orde weer gewoon aan zet is.
- Op de vraag of zij wil reflecteren op de vorige verkenning, geeft de PVV aan niet zelf aanwezig te zijn geweest bij de gesprekken, maar op basis van de verslagen wel een beeld te hebben van de sfeer en de inhoud. Het heikele punt was de opwek van duurzame energie, en vooral wind. PVV meent dat op dat op het punt nog steeds een compromis te vinden moet zijn. De gesprekken zijn in haar ogen te vroeg beëindigd. BBB kan als winnaar niet buitengesloten worden.
- De informateurs geven aan dat hun opdracht een nieuw hoofdstuk is in de verkenning. Ze stellen PVV de vraag of zij andere manieren ziet waarop de verkiezingsuitslag en het geluid van de BBB tot uitdrukking kunnen komen dan door BBB te betrekken bij de formatie.
- PVV tekent aan het niet met de opdracht aan de verkenning eens te zijn. Zij heeft verder VVD in het laatste duidingsdebat horen zeggen dat die het geluid van BBB in een coalitie terug zal laten komen. PVV is heel benieuwd hoe de VVD dat denkt te doen.
- De informateurs toetsen hoe PVV staat tegenover de mogelijkheid om samen met andere partijen in PS de komende weken input te leveren aan de formerende partijen om voor het zomerreces tot een akkoord te komen. Wil PVV daarin een bijdrage leveren? En hoe ze denkt over het idee om de nieuwe coalitie én PS – vanwege de tijdsdruk rond het reces - samen na de zomer het gesprek aan te laten gaan met de samenleving t.b.v. uitwerking en uitvoering?
- PVV: We willen niet weer een proces van burgerparticipatie. De burgerparticipatie is geweest, bij de verkiezingen op 15 maart. PVV wil ook geen bijeenkomsten met praatgroepjes waar alleen de bekende clubs komen en de coalitiepartijen alleen maar horen wat in hun kraam te pas komt. Je kunt de samenleving echt mee laten praten en mee laten beslissen via bindende referenda.
- PVV: Andere manier is een akkoord op hoofdlijnen aan te gaan of voor een minderheidscoalitie te kiezen. Dat dwingt het college in de Staten steeds naar wisselende meerderheden te zoeken.
- Op de vraag hoe PVV betrokken wil gaan worden, zegt die partij geen dichtgetimmerd akkoord te willen. En als er een hoofdlijnenakkoord komt, dan echt ook op alle onderwerpen. PVV wil vanuit oppositie ook zelf iets kunnen bereiken.
- Hoe breed of hoe smal moet de coalitie worden? PVV: Wij hebben duidelijke voorkeur voor een minderheidscoalitie. Dat vraagt van GS meer commitment om echt de samenwerking met PS te zoeken. Het biedt PVV de kans om soms de beslissende stem te leveren.
- Hoe kijkt PVV naar de samenstelling van de coalitie uit de negen? Waar zit de spanning? PVV: We zien nu een sterk progressief links geluid, zoek ook een rechts geluid erbij. Er is immers geen linkse meerderheid verkozen. SGP valt binnen deze negen uit de toon. Is op zich een partij die in PS goed verbindingen legt. Tussen VVD-GL zitten grote verschillen: financiën, klimaat, mobiliteit, kernenergie en energietransitie. Met deze negen kom volgens PVV niet op een middenkoers uit.

- PVV betreurt het dat VVD niet toch een poging heeft gewaagd een samenwerking over rechts te vinden. Dan had ze wel 80% van het eigen programma kunnen verwezenlijken. VVD wil graag in het college en deed daarom snel water bij de wijn. PVV kijkt uit naar de tijd dat de provincie een bestuur zonder GroenLinks heeft.
- Waardeert PVV de open verhouding in PS tussen coalitie en oppositiepartijen uit de afgelopen Statenperiode? De PVV'ers geven aan toen zelf niet in de Staten te hebben gezeten en dus die ervaring niet te hebben. Ze tekenen aan dat er zo'n dertig nieuwe Statenleden zijn aangetreden en dat PS dus de tijd moeten krijgen nieuwe samenwerking op te bouwen. PVV vraagt zich wel hoe dat gaat nu BBB als grootste partij op een zijspoor is gezet.
- Wat verstaat PVV onder een stabiel en daadkrachtig bestuur? PVV: GroenLinks verstaat onder daadkracht haar beleid en klimaatideologie opleggen. Dat schaadt de samenleving. PVV vindt: Kijk naar wat realistisch is en naar wat de samenleving wil.
- PVV: onze bestuursfilosofie is een zo klein mogelijke overheid, die zich richt op kerntaken. Geen dwang door de provincie van gemeenten.
- Moet de Provincie niet gewoon doorpakken als er afspraken liggen of opdrachten van het Rijk en die niet uitgevoerd worden, zoals bij de RES-sen en de huisvesting van statushouders? PVV: Als gemeenten toezeggingen hebben gedaan, dan moeten ze die nakomen. Als het Rijk opdrachten geeft, dan hebben de lagere overheden het recht daarvan af te wijken. Provincies en gemeenten hebben enige autonomie.
- PVV gaf tevoren aan over raakvlakken met GL en VVD te willen spreken. Waar ziet zij die? PVV: Over windmolens wordt PVV het niet eens met GL, wel over goed en betaalbaar OV. Ook ziet zij kansen op sociaal gebied want zij zegt – ondanks de beeldvorming - een sociale partij te zijn. Op het punt van financiën, belastingen en automobilititeit ziet PVV raakvlakken met VVD.
- PVV geeft mee dat het belangrijk is dat straks een partij het bindmiddel binnen de coalitie vormt en voor balans zorgt. Dat zou SGP kunnen zijn. Maar huidige coalitie, aangevuld met VVD kan in de ogen van PVV niet. De kiezer wil geen voortzetting van het huidige beleid.
- PVV oppert om ook raadsleden te betrekken bij het formatieproces.
- Afsluitend herhaalt PVV haar standpunt dat BBB betrokken dient te worden in het vervolgproces. De informateurs verwijzen in hun reactie opnieuw naar hun opdracht.

Afsluiting

De PVV bedankt voor de geboden gelegenheid om haar ideeën en standpunten mee te geven. Net als de informateurs hebben ze de prettige, open sfeer gewaardeerd.